



HÖSTPROGRAM ÅR 2025

Lördag
6 september
11.00-13.00

PLANTBYTARDAG - obs! ingen försäljning enbart byten av växter

Vi möts för en plantbytardag hos Ormingekolonisterna i Rensättra naturreservat. Ta med dig egna förökade, delade och krukplanterade växter, ekologiskt odlade växter utan bekämpningsmedel!

Fördelarna med att byta växter är flera - ingen plantkostnad, mindre transporter, inga kemiska bekämpningsmedel, inga konstgödningsmedel, möjlighet att bevara och sprida äldre trädgårdsarter och sorter och minskad risk för spridning av invasiva växter och djur, som den senaste införda invasiva Lövplattmasken, *Obama nungara*, första fynd i Sverige hösten 2024. **Kerstin Lundén, Boo Miljö- och Naturvänner, och Göran Rosengren, Ormingekolonisterna håller i aktiviteten.** Ta med växter och matsäck.

Samling kl 11 vid Ormingekolonisternas entré vid Källängsvägen 7. Buss 414, 421, 422 från Orminge Centrum/ Slussen till hållplats *Förmansvägen*, promenad cirka 10 min från busshållplatsen. Möjlighet till parkering finns vid Förskolan Lusthuset Källängsvägen 1. Från entrén går vi ner till koloniområdets vindsydd där vi byter växter, diskuterar odling och intar vår matsäck.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-47 00 160, Göran Rosengren 073-66 75 074.
Samarr. med Ormingekolonisterna.

Lördag
13 september
9.50-12.00

VINBERGET I VELAMSUND

– ekologiskt hållbar odling, permakultur **Obs! Föranmälan.**

Följ med till Sveriges äldsta bevarade vingård, Vinberget i Velamsunds gårdsområde, med anor från 1600-talet. **Johan Gustafson, vinbonde, kock, sommelier och permakulturodlare,** berättar om hur han för fem år sedan tog över en vildvuxen vinodling och genom målmedvetet arbete nu kan producera eget vin av druvorna från den terrasserade sydslutningen. Att förvalta den gamla vingården är en kulturhistorisk gärning, som förutom engagemang också kräver mångsidig kunskap. Johan odlar ekologiskt hållbart med metoder från permakultur och regenerativt jordbruk med målsättningen att bygga upp och förbättra naturliga biologiska processer och kretslopp, ”regenerera” jordhälsan för att upprätthålla odlingens produktivitet, öka kolinlagringen och förbättra den biologiska mångfalden. Metoder vi alla kan använda i våra trädgårdar.

Vid vårt besök får vi veta mer om arbetet med vingården, om odlingsmetoderna och hur det går till att producera vin i Velamsund. Vi besöker Vinberget med odlingen och tittar in i vineriet i Naturskolans gamla lokaler.

Efter besöket finns möjlighet att äta lunch till självkostnadspris på Velamsunds café där det serveras crepes och gallettes. Eller ta med en matsäck och slå er ner i parken eller vid vattnet.

Samling kl 09.50 vid parkeringen i Velamsunds gårdsområde. Buss 422 till hållplats *Kihls gård* och promenad cirka 20 min. För samäkning kontakta Anna Bentzer Plantholt.

Upplysningar, föranmälan: – **Föranmälan senast fredag 11/9 till Anna Bentzer Plantholt** via mejl till annabentzer@yahoo.com eller via sms till **073-93 67 486**.

Söndag
21 september
10.00-14.00

reservdatum
Lördag
11 oktober
10.00-14.00

SVAMPUTFLYKT – Obs! Föranmälan senast 19/9, begränsat antal deltagare!

Vi hoppas på svamp i höst. Tillsammans med **Bibbi Wallqvist, svampkonsulent**, beger vi oss ut i svampskogarna på Värmdö, där vi får lära oss skilja ut de ätbara arterna från andra mindre lämpliga eller giftiga arter, liksom hur vi bäst tillagar de goda matsvamparna. Ta med svampkorg, kniv och matsäck. Stövlar eller kängor.

Samling på parkeringen vid Coop Extra i Orminge Centrum kl 10.00 för samåkning med bil ut till Värmdö. Ta med bil ni som har. Buss 471 från Slussen till *Orminge C*, buss 422 från Gustavsbergs C till hållplats *Orminge C*. **Upplysningar och föranmälan senast fredag 19/9 till Maria Sadow** via mejl till mariasadow@icloud.com eller via sms till **070-79 48 718**. Medlemskap 2025 i föreningen krävs.

Om vi skulle få en torr höst med brist på svamp den 21/9 så kommer svamputflykten att ställas in, vilket meddelas alla anmälda och via hemsidan www.boonatur.se
Alternativt datum för svamputflykten har reserverats till lördag 11/10.

Lördag
25 oktober
10.00-14.00

UTVIDGNING AV VELAMSUNDS NATURRESERVAT PÅ GÅNG!

– naturvandring

Knappt 25% av Nackas yta är skyddad som naturreservat och kommunen har en ambition att öka den andelen till 30%. Bland annat utreds en utvidgning av Velamsunds naturreservat till att omfatta Rams Mora och området runt Himlaberget, områdena 15 och 13 på bifogad karta. På denna vandring går vi genom båda dessa områden och går genom flera av Skogsstyrelsen utpekade nyckelbiotoper, områden som utmärks av höga naturvärden, i terräng med mycket branter och block. Vi stannar till på flera platser, bland annat vid Himlaberg, innerskärgårdens högsta punkt drygt 70 meter över havet och ett klapperstensfält i närheten som visar att där gick strandlinjen för cirka 9500 år sedan. Himlaberg var då ett av de få skären i arkipelagen. Vi kommer att titta närmare på särskilt mossor, lavar och svampar som signalerar områdets höga naturvärden. **Ronny Fors, Naturskyddsföreningen i Nacka**, guidar. Ta med matsäck, kikare och gärna lupp om ni har.

Samling vid busshållplats *Eriksvik*. Buss 422 från Slussen/ Orminge Centrum. **Avslut** vid busshållplats *Kihls gård*.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-47 00 160, Ronny Fors 073-802 45 43.
Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

Lördag
8 november
10.00-12.00

MÅRTENS HOLME – ÖN I TOLLARE NATURRESERVAT

– kort naturvandring

Mårtens holme i södra Lännerstasundet ingår som en del i Tollare naturreservat, som inrättades 2009. Tio år senare blev ön tillgänglig genom en pontonbro som byggdes från Tollare kaj. Ön rymmer natur i nyckelbiotopsklass av vildmarkskaraktär med flerhundraåriga ekar med håligheter och grova högvuxna tallar, grov död ved och ett flertal rödlistade arter. Beslutet om bro eller inte bro föregicks av diskussioner om öns lilla yta skulle klara besöksstrycket med bibehållande av de höga naturvärdena och om den fortsatt skulle kunna vara häckningsplats för olika fågelarter. Hur har det gått? Ja, det är frågor vi kan ställa oss under vandringen runt ön. **Ronny Fors, Naturskyddsföreningen i Nacka**, guidar. Ta med kikare, lupp om du har och matsäck. Kängor eller grova skor.

Samling och avslut vid Tollare kaj 14 vid bron till Mårtens holme.

Buss 414/ 442 från Orminge Centrum/Slussen till busshållplats *Tollare torg*, hiss finns från Tollare torg ner till Brukstorget/Tollareslingan/Tollare kaj alternativt trappor i Trapparken.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-47 00 160, Ronny Fors 073-802 45 43.
Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

**Tisdag
11 november
19.00-21.00**

HÅLLBAR FRAMTIDA STADSPLANERING

– föredrag med fokus på trädens roll och en djupdykning i 3+30+300 principen

Hélène Littke, Tekn. Dr. och miljöstrateg på Ekologigruppen AB, har lång erfarenhet från både forskning och praktik av grönstrukturfrågor i planeringens olika skeden och har ett stort intresse för stadsträdens roll i den hållbara stadsutvecklingen.

Under de senaste åren har 3+30+300 principen fått alltmer uppmärksamhet i den hållbara stadsplaneringen. Principen beskriver vikten av att alla ska kunna se 3 träd från sin bostad eller arbetsplats, att stadsdelar ska ha 30% krontäckning och att ingen ska ha mer än 300 meter till en park eller grönområde.

Hur väl uppfyller nordiska städer principen idag? Och hur kan den användas för att stödja en mer robust stadsplanering med hjälp av stadsträd?

Uti från projektet *Yggdrasil – The living Nordic City* finansierat av nordiska ministerrådet berättar Hélène om principen, dess koppling till EU:s restaureringslag och hur ett förändrat klimat inte bara påverkar oss människor men även våra träd.

Gratis entré, alla är välkomna!

Plats: Kulturhuset Dieselverkstaden, Lilla scenen, Marcusplatsen 17, Sickla.

Upplysningar: Kerstin Lundén 070-47 00 160, Ronny Fors 073-802 45 43.

Samarr. med Naturskyddsföreningen i Nacka.

☐ **Alla angivna sluttider i programmet är cirkatider.**



För dig som inte redan har betalat medlemsavgiften för 2025!

Medlem i Boo Miljö- och Naturvänner blir du genom att sätta in årsavgiften på **plusgiro 98 98 83-4** eller **bankgiro 825-2371**.

Enskilt medlemskap	100 kronor
Familjemedlemskap	150 kronor

Familjemedlemskap gäller för två vuxna som vill bli medlemmar och som är skrivna på samma adress. Ange bägges namn vid inbetalningen. Barn och ungdomar under 18 år följer gratis med vuxen med enskilt medlemskap eller familjemedlemskap på våra aktiviteter.

**Vi är tacksamma om ni väljer att ta emot aktivitetsprogrammen via e-post.
Meddela er e-postadress till boom@boonatur.se**

Upplysningar om föreningens verksamhet ges av ordförande Kerstin Lundén 070-47 00 160 eller genom att gå in på **vår hemsida www.boonatur.se**

På hemsidan kan ni bland annat se rapporter från våra tidigare aktiviteter och läsa föreningens remissvar och skrivelser i aktuella ärenden.

Boo Miljö- och Naturvänner är en opolitisk förening, som sedan starten 1982 arbetar lokalt med natur- och miljöfrågor i Boo.

Styrelsen behöver nya ledamöter, vi behöver dig som är intresserad av att arbeta med natur- och miljöfrågor. Hör av dig till oss, så berättar vi mera!

NATUROMRÅDEN I BOO SOM UTREDS FÖR FORMELLT SKYDD

Information från Kommunstyrelsens beslut, 2024-12-16, Uppdrag att skydda mer natur.

https://handlingar.nacka.se/handlingar/Kommunstyrelsen//2024/2024-12-16/31_Skydda_mer_natur

I uppdraget att skydda 30% natur i Nacka kommun ingår 14 utredningsområden i Boo för formellt skydd.

"Nedan finns förslagen till utredningsområden listade i prioritetsordning och med förslag till skyddsform att utreda i ett första skede. Om denna skyddsform inte visar sig vara lämplig kan andra skyddsformer utredas. Områden som ligger på kommunal mark och inte är detaljplanelagda har prioriterats högst. Vissa områden som av ekologerna bedöms som särskilt viktiga utifrån naturvärden, rekreation och funktion i ekologiska spridningssamband har sedan prioriterats upp. Utredningsområdena utgör tillsammans med befintlig skyddad natur drygt 30% av kommunens land- och sötvattensområden."

Område	Namn	Prioritet	Förslag på primär skyddsform att utreda
7	Vargskogen	3	Biotopskyddsområde
8	Sarvträsk	2	Biotopskyddsområde
9	Skepparholmen	5	Naturvårdsavtal
10	Mensättra/Backeböl	2	Naturreservat
11	Baggensstaket	1	Bildande av kulturresevat pågår
12	Bergholmen	5	Biotopskyddsområde
13	Himlaberget	3	Utvidgning av Velamsunds naturreservat
14	Ekoby	3	Utvidgning av Velamsunds naturreservat
15	Ramsmora	3	Utvidgning av Velamsunds naturreservat
16	Sumpskog längs Åbroddsvägen	3	Biotopskyddsområde
17	Rotkärrsskogen	3	Utvidgning av Velamsunds naturreservat
18	Näckdjupet	4	Biotopskyddsområde
19	Karbosjöns utlopp	5	Naturvårdsavtal
20	Fredan	3	Biotopskyddsområde

